

den juni en juli zijn dus de beste maanden om - wat betreft de schaarse soorten - op vakantie te gaan. Of zou de vakantieperiode juist mede de oorzaak zijn van de zomerdip?

Het aantal soorten dat overtrekkend is gemeld, ligt gemiddeld 20 soorten lager dan het aantal pleisteraars. Het is geen verrassing dat de vorm van de figuren sterk overeenkomt. Bij trekkers zijn de beste perioden april tot en met mei (46-58 soorten, maximum begin mei) en september tot begin november (47-60 soorten, maximum medio oktober). De minste soorten zijn overtrekkend gezien in de eerste twee decaden van juni (27 soorten). In totaal zijn van de 86 BSP-soorten er in 1989-2000 84 pleisterend en 79 trekkend gemeld.

Meeste exemplaren in de winter
Wanneer niet het aantal soorten per decade wordt uitgezet maar het aantal exemplaren (figuur 3), ontstaat er een ander seizoenspatroon. Van eind oktober tot in maart is dan de beste tijd, met pieken eind oktober/begin november en eind februari/begin maart (figuur 3, boven). Relatief algemene wintergasten (Frater, Sneeuwgorst, Strandleeuwerik) spelen hierin een belangrijke rol, net als doortrek van de talrijkste BSP-soort, de Kraanvogel.

Een geheel ander seizoenspatroon wordt verkregen wanneer alleen de soorten worden geselecteerd waarvan er in de 12 jaren dat het project nu loopt minder dan 2500 zijn geteld (zie tabel 1). Deze 55 zeldzamere soorten worden met name gezien in de maanden dat de trek in Nederland zijn hoogtepunten kent, van eind april tot eind mei met een maximum half mei en tussen eind augustus en half oktober met een maximum half september.

Geïnteresseerden kunnen formuleren aanvragen via de regionale contactpersonen (zie Sovon-Nieuws 2001-2 of www.Sovon.nl) of het Sovon-kantoor.

Arjan Boele & Erik van Winden

Watervogeltellingen in 2000/2001

In het afgelopen nummer van Sovon-Nieuws stonden de data voor de ganzen- en zwanentellingen voor de eerste helft van het komend seizoen. Inmiddels zijn ook de data voor de rest van het jaar bekend. Hieronder een overzicht van alle watervogeltellingen van september 2001 tot en met juni 2002, inclusief de tellingen van de zoete rijkswateren, de vogelrichtlijngebieden en de integrale tellingen in de Waddenzee. Deze laatste wijken wat datum betreft soms af van de andere tellingen omdat ze afhankelijk zijn van hoog water midden op de dag. De genoemde datum is steeds de zaterdag. De telperiode loopt van vrijdag tot en met maandag.

- 15 september zoete rijkswateren, vogelrichtlijngebieden, grauwe gans.
- 13 oktober zoete rijkswateren, vogelrichtlijngebieden, ganzen en zwanen (alle srt.).
- 17 november zoete rijkswateren, vogelrichtlijngebieden, ganzen en zwanen (alle srt.), integrale telling waddenzee (hoog water in Harlingen 10:56).
- 15 december zoete rijkswateren, vogelrichtlijngebieden, ganzen en zwanen (alle srt.).
- 12 januari zoete rijkswateren, vogelrichtlijngebieden, ganzen en zwanen (alle srt.).
- 19 januari integrale telling waddenzee (hoog water in Harlingen 12:44)
- 16 februari zoete rijkswateren, vogelrichtlijngebieden, ganzen en zwanen (alle srt.).
- 16 maart zoete rijkswateren, vogelrichtlijngebieden, ganzen en zwanen (alle srt.).
- 13 april zoete rijkswateren, vogelrichtlijngebieden, brand- en rotgans
- 11 mei rotgans, integrale telling waddenzee (hoog water in Harlingen 10:20)
- 18 mei zoete rijkswateren, vogelrichtlijngebieden
- 15 juni zoete rijkswateren, vogelrichtlijngebieden

Kwartelkoningen voor uitmaaien behoed

Het kwartelkoningproject waar in de vorige Sovon-Nieuws over werd geschreven is een groot succes geworden. Zo'n 60 enthousiaste vrijwilligers waren in de maanden juni en juli actief om roepende Kwartelkoningen in kaart te brengen. Op 2/3 juni en 29/30 juni werden daarvoor simultane tellingen georganiseerd van de bekende kwartelkoninggebieden. Dat leverde tot nu toe tussen de 175 en 200 territoria op. Die schatting is voorlopig, omdat we nog niet alle gegevens binnen hebben en de vogels bovendien tot ver in juli actief waren. Het aantal territoria is duidelijk minder dan in de topjaren 2000 (ruim 400) en 1998 (586), maar ligt wel in dezelfde orde van grootte als het aantal in 1999 (ruim 200). Niet eens zo'n slecht jaar dus, zeker niet in vergelijking met de bijna verdwenen populatie in de eerste helft van de jaren negentig. Dat er in ons land vanaf 1997 jaarlijks weer grotere aantallen Kwartelkoningen worden gehoord zou wel eens te maken kunnen hebben met de beter georganiseerde bescherming in de afgelopen jaren. Dit seizoen werd dat voor het eerst op grotere schaal aangepakt. In samenwerking met de Dienst Landelijk Gebied kon na overleg met boeren in veel gevallen een afspraak worden gemaakt over het

opschuiven van de maaidatum tot 1 augustus. Daarnaast werd actief contact gezocht met terreinbeherende instanties als Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en de Provinciale Landschappen. Deze activiteiten hebben ertoe geleid dat het grootste deel van de Kwartelkoningen gespaard is gebleven voor de maai balk. In de loop van het najaar zal een overzicht verschijnen met de resultaten en zal de opzet van het project worden geëvalueerd.

Vogelagenda

Sovon en Vogelbescherming geven dit jaar weer een gezamenlijke agenda uit: om zelf te gebruiken of om cadeau te doen. De mooi uitgevoerde agenda met 56 kleurenfoto's kost f 32,50 voor leden en f 40,- voor anderen. De agenda is te koop op de Landelijke Dag, maar kan ook worden toegestuurd. U betaalt dan f 4,50 extra aan portokosten. Bestellen kan door overmaken van het bedrag op giro 2905988 t.n.v. Sovon Vogelonderzoek Nederland o.v.v. 'Agenda 2002' of door even te bellen met het Sovon-kantoor, 024-6848111.

